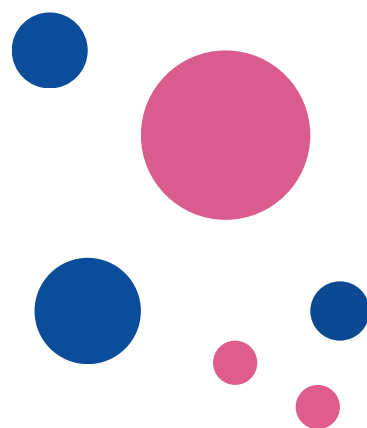

TPO-
LIITON
VUOSI
2023

SISÄLTÖ

Taiteen perusopetusliitto	1
Puheenjohtajalta	2
Jäsenistö tiiviisti mukana liiton toiminnassa	3
Eduskuntavaalit	4
Luovuutta politiikkaan – Kreativitet i politiken	5
Sparrausta oppilaitoksille	6
Verkostot vaikuttamisen vahvistajana	7
Lukukausimaksutuki Ukrainasta paenneille	8
Talous	9
Hallitus ja jäsenet	10

TAITEEN PERUSOPETUSLIITTO

Taiteen perusopetusliitto on taiteen perusopetuksen edunvalvoja, asiantuntija ja aktiivinen vaikuttaja, joka nostaa esille taiteen perusopetuksen merkitystä ja asemaa muuttuvassa yhteiskunnassa.

Keskiössä on TPO-liiton jäsenliittojen yhteistyö.

Taiteen perusopetusliitto TPO ry on perustettu vuonna 2008.

ARVOMME

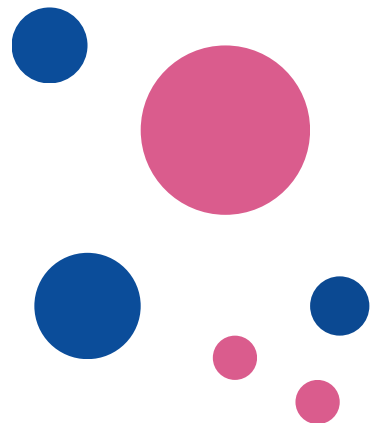
Asiantuntijuus Avoimuus Vastuullisuus

VISIONimme

Taiteen perusopetus on tärkeä osa valtakunnallista koulutusjärjestelmää.

TPO-liitolla on hyvät resurssit toimia taiteen perusopetuksen ja laadukkaan taidekasvatuksen edunvalvojana.

TPO-liitto on merkittävä yhteiskunnallinen keskustelija ja luovan osaamisen edistäjä.

PUHEENJOHTAJALTA

Taiteen perusopetusliiton vuosi 2023 oli edellisen tapaan vaiheikas.

Toimintaympäristö tuntuu muuttuneen pysyvämmiin epävakaaksi, mikä näkyy niin taloudessa, politiikassa kuin yhteiskunnassa yleisemminkin. Myös liiton sisällä on ollut muutosta monen jäsenliiton toiminnanjohtajan vaihtumisen ja TPO-liiton toiminnanjohtajan kahden tapaturman aiheuttamien sairaslomien vuoksi.

Joustavuudella ja päämäärätietoisuudella asiat on tästä huolimatta saatu sujumaan ja asetettuihin tavoitteisiin on päästy!

Alkuvuoden iso saavutus oli eduskuntavaalien alla järjestetyn Luovuutta politiikkaan -kampanjan onnistuminen ja suuri näkyvyys. Suomen konservatorioliiton kanssa yhteistyössä toteutettu hanke sai lähes 160 politiikan vaikuttajaa vierailemaan oppilaitoksissamme ja syventämään ymmärrystään niissä tehtävästä työstä.

Vaikuttamistyöllä on myös saatu aikaan konkreettisia tuloksia, mikä näkyy mm. hallitusohjelmakirjauksissa taiteen perusopetuksen kokonaisuudistuksesta, kulttuuripoliittisesta selonteosta ja lasten ja nuorten harrastamisen ja hyvinvoinnin tärkeydestä. Vuorovaikutus Opetushallituksen, opetus- ja kulttuuriministeriön, Kuntaliiton ja monien muiden tärkeiden toimijoiden kanssa on ollut vilkasta ja rakentavaa, kuten pitääkin.

Julkisen talouden tilanne ja kehysriihessä päätetyt lisäsäästöt herättävät kuitenkin paljon huolta tulevasta. Kulttuurin rahoituksen osalta suurimmat vähennyspaineet kohdistuvat vuodelle 2026, minkä vuoksi meidän on jatkettava aktiivista vaikuttamistyötä Taiteen perusopetusliiton toiminnan yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tunnetuksi tekemiseksi ja toimintaedellytysten puolustamiseksi. Meidän on myös löydettävä keinoja, joilla pystymme nykyisillä tai jopa vähenevillä resursseilla vastaamaan omalta osaltamme kasvaviin huoliin taiteen saavutettavuudesta ja nuorten hyvinvoinnista tilanteessa, jossa väestö- ja yhteiskuntakehitys synnyttää eriarvoistumista ja alan rahoitus- ja hallintomalleja ollaan uudistamassa.

Taiteen perusopetukselle on tässä ajassa erityisen suuri tarve ja tilaus, minkä vuoksi sen etujen ajaminen on hallituksen näkökulmasta mieluinen ja tärkeä tehtävä. Kokemus on osoittanut, että TPO-liiton toiminta kiinnostaa ja puhuttelee laajasti yli puoluerajojen, joten vaikuttamistyölle on hyvät edellytykset. Taiteessa ja yhteistyössä on voimaa!

KAARLO HILDÉN

JÄSENISTÖ TIIVIISTI MUKANA LIITON TOIMINNASSA

TPO-liiton rakenteita on uudistettu taiteenalojen välisen keskustelun, tiedonkulun ja jäsenjärjestöjen osallistumisen vahvistamiseksi.

Jäsenjärjestöjen hallitukset osallistetaan keskeisiin valmisteltaviin asioihin pyytämällä näkemyksiä ja ajatuksia valmistelutyön tueksi sekä tarvittaessa ottamaan kantaa jo ennen päätösten tekoa. Jäsenjärjestöjen puheenjohtajat, toiminnanjohtajat ja muu henkilöstö ovat mukana TPO-liiton ryhmissä ja vievät tietoa eteenpäin hallituksilleen ja jäsenilleen. TPO-liiton toiminnanjohtaja on myös aina käytettävissä kertomaan ajankohtaisista asioista jäsenjärjestöjen kokouksissa ja tapahtumissa.

Keskimäärin kuusi kertaa vuodessa kokoontuva jäsenjärjestöjen puheen- ja toiminnanjohtajien ryhmä käy keskustelua taiteen perusopetuksen ajankohtaisista asioista, tulevaisuuden suuntaviivoista sekä TPO-liiton toiminnasta ja sen kehittämisestä. Ryhmässä käytävien keskustelujen avulla lisätään keskinäistä ymmärrystä ja tiedonvaihtoa eri taiteenalojen opetukseen liittyvistä kysymyksistä ja yhteensovitetään järjestöjen kantoja kirkastettaviksi TPO-liiton yhteisiksi viesteiksi.

Keväällä 2023 puheen- ja toiminnanjohtajien ryhmässä käynnistettiin tulevaa hallitusohjelmaa ennakoiden keskustelu taiteen perusopetuksen uudistamistarpeista. Jäsenjärjestöjen hallitukset vastasivat kysymyksiin, joiden pohjalta ryhmä keskusteli aiheesta kunkin taiteenalan näkökulmasta aina loppuvuoteen asti. Samalla muodostuivat suuntaviivat tulevaan taiteen perusopetuksen lainsäädännön uudistamiseen valmistautumiselle. Myös opetus- ja kulttuuriministeriön taiteen perusopetuksen vastuhenkilö vieraili ryhmän kokouksessa.

Erillinen pienryhmä perustettiin pohtimaan myös yhteyksien tiivistämistä taiteen perusopetusta tarjoavien kansalaisopistojen suuntaan.

TPO-liiton hallituksen jäsenenä on sovitun rotaation mukaisesti vuorollaan kolmen jäsenjärjestön puheenjohtajat. He tuovat hallitukseen taiteen perusopetuksen syvällistä tuntemusta ja edustavat kaikkia yhdeksää taiteenalaa.

Jäsenjärjestöjen toimistot kokoontuvat puolestaan aamukahveille joka toinen viikko.

EDUSKUNTAVAALIT

TPO-liiton ja sen jäsenjärjestöjen ja Suomen konservatorioliiton yhteinen eduskuntavaaliohjelma julkaistiin kesäkuussa 2022 [suomeksi](#) ja [ruotsiksi](#).

Taideopetuksen, oppilaitosverkoston ja koulutuspolkujen merkitystä painottavaa ohjelmaa ja sen kärkiviestejä oli jaettu laajalle joukolle päättäjiä jo ennen kesän 2022 lomakautta.

Eduskuntavaalivaikuttamisen yhteydessä lanseeratun Luovuutta politiikkaan -viikon aikana ohjelma tavoitti lukuisat päättäjät oppilaitosten jakaessa sitä vierailijoilleen. Ohjelmaa ja sen tavoitteita viestittiin kampanjoinnin aikana myös puoluetoimistoille, lukuisille eri puolueiden päättäjille ja ehdokkaille, ja muun muassa Sivistysvaliokunnan jäsenille sekä alan virkahenkilöille.

Ohjelman kärkien ympärille rakennetussa sosiaalisen median kampanjassa viestejä nostettiin esiin myös eri taiteenalojen näkökulmasta.

LUOVUUTTA POLITIIKKAAN – KREATIVITET I POLITIKEN

Kuva: Taija Lahdetie

Yhdessä jäsenjärjestöjen ja Suomen konservatorioliiton kanssa ensimmäistä kertaa järjestetty valtakunnallinen Luovuutta politiikkaan – Kreativitet i politiken -kampanjaviikko ylitti odotukset. Kampanjaa toteutti 68 eri taiteenalojen oppilaitosta, joissa vieraili viikon aikana 157 poliitikkoa.

Luovuutta politiikkaan -kampanja nostaa taidetta ja kulttuuria harrastavien ja opiskelevien lasten ja nuorten äänen ja kiinnostuksen kohteet, sekä harrastus- ja opiskelumahdollisuudet osaksi julkista keskustelua. Kampanja lisää tietoisuutta ja ymmärrystä taiteen perusopetuksesta ja kulttuurialan ammatillisesta koulutuksesta sekä niiden merkityksestä mm. hyvinvoinnin, kestävyyden, aktiivisen kansalaisuuden ja demokratian vahvistajana.

Viikko kiinnosti päättäjiä laajasti yli puoluerajojen. Oppilaitoksiin tutustui viikon aikana mm. kuntien hallitusten ja valtuustojen puheenjohtajia ja jäseniä, kevään vaaleissa eduskuntaan pyrkineitä ehdokkaita sekä aluevaltuutettuja. Istuvia kansanedustajia vieraili kaikkien yhdeksän vaalipiirin oppilaitoksissa, joiden alueella kampanjaa toteutettiin. Myös ministereitä ehti mukaan.

Poliitikoille tarjoutui mahdollisuus osallistua kokemukselliseen tekemiseen lasten ja nuorten taideopetusta antavissa oppilaitoksissa ja keskusteluihin oppilaitosten henkilöstön sekä lasten ja nuorten kanssa. Poliitikot lähtivät innokkaasti mukaan mm. tanssi- ja soittotunneille, improvisaatioharjoituksiin, ihmispyramidin rakentamiseen, muotokuvan tekoon sekä sanataiteen ja käsitöiden pariin. Samalla käytiin keskustelua niin poliitikon työstä kuin taideharrastusten ja -opintojen merkityksestä lapsille ja nuorille. Moni päättäjä kertoi vaikuttuneensa lasten ja nuorten sitoutumisesta ja innostuksesta sekä tinkimättömästä työstä, jota taideoppilaitoksissa tehdään.

SPARRAUSTA OPPILAITOKSILLE

TPO-liitto järjestää oppilaitoksille sparrauskahveja ja koulutuksia muun muassa paikallisen vaikuttamistyön ja viestinnän tueksi. Koulutukset suunnitellaan ja toteutetaan yhdessä sopimuskumppani Suomen konservatorioliiton sekä jäsenjärjestöjen kanssa. TPO-liitto keskittyy koulutuksissaan kaikkia taiteen perusopetuksen taiteenaloja koskeviin yhteisiin teemoihin. Koulutustilaisuudet järjestetään webinaareina, jolloin osallistuminen eri puolilta maata on sujuvaa.

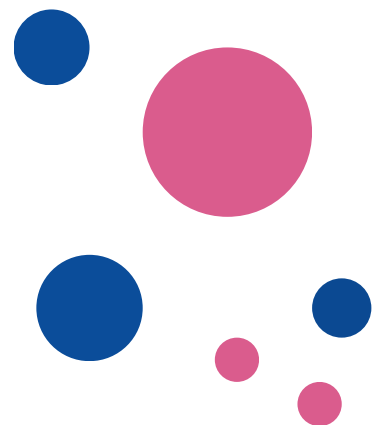
Luovuutta politiikkaan -sparraus ja palautekahveja järjestettiin neljä kertaa vuoden aikana. Syksyllä kahvit järjestettiin kaksikielisinä suomeksi ja ruotsiksi Kulturum -hankeyhteistyön avulla.

Kuinka herätät median kiinnostuksen ja luot toimittajaverkoston? -koulutus tuki myös vuoden 2024 Luovuutta politiikkaan -viikkoon valmistautumista.

Kahdesti pidettyjen KOSKI-keskustelujen järjestäjinä toimi TPO-liiton jäsenjärjestöistä Suomen musiikkioppilaitosten liitto ja Suomen tanssioppilaitosten liitto, jotka kutsuivat keskusteluihin mukaan myös muiden TPO-liiton jäsenjärjestöjen jäsenoppilaitokset. Keskustelut oli uudenlainen avaus oppilaitoksille järjestettävien webinaarien sarjassa, jossa samalla kokeiltiin taiteen perusopetuksen järjestöjen yhteistyömallia.

Syksyllä TPO-liiton verkkosivuille rakennetun tapahtumakalenterin avulla sekä TPO-liiton että sen jäsenjärjestöjen ja kumppaneiden koulutuksia ja tapahtumia voidaan viestiä kootusti ja aiempaa kattavammin.

Vuoden 2023 webinaarit tavoittivat yli 200 osallistujaa.

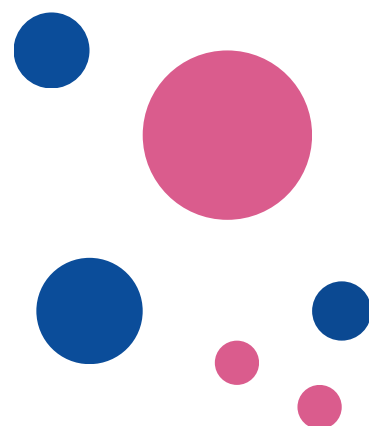
VERKOSTOT VAIKUTTAMISEN VAHVISTAJANA

Taiteen perusopetus on monipuolinen taiteen opetuksen ja harrastamisen muoto ja osa Suomen koulutusjärjestelmää. TPO-liitto osallistuu ja ottaa kantaa koulutusta, taidetta ja kulttuuria sekä harrastamista koskevaan keskusteluun.

Taiteen perusopetusliitto on viime vuosina vahvistanut tunnettuuttaan ja siitä on tullut yhä vahvemmin taho, jonka asiantuntijuutta halutaan hyödyntää ja näkemyksiä kuulla. [Lausuntojen ja kannanottojen](#) lisäksi liitto tekee aktiivista vaikuttamistyötä toimimalla verkostoissa, järjestämällä tapaamisia ja pitämällä säännöllisesti yhteyttä päätöksentekijöihin ja valmistelijoihin ja jakamalla tietoa alaa koskevista asioista.

Liitto etsii uusia vaikuttamistyön kumppanuuksia laajasti yli toimialarajojen. Vuonna 2023 liitto laati tuloksekkaasti viestin hallitusohjelmaneuvoittelijoille Harrastamisen Suomen mallin kehittämistarpeista yhdessä Olympiakomitean, Suomen Partiolaisten, Suomen Nuorisoseurojen ja Suomen nuorisolan kattojärjestö Allianssin kanssa.

TPO-liitto on taide- ja kulttuurialan keskusjärjestö KULTA ry:n, Sivistysala Sivistan sekä Kulttuuria kaikille palvelun jäsen ja Suomen taide- ja kulttuurikasvatuksen observatorion kumppani. Liitto pitää aktiivisesti yhteyttä mm. Opetushallitukseen, opetus- ja kulttuuriministeriöön, Suomen Kuntaliittoon sekä eduskuntaan. TPO-liitto tekee yhteistyötä mm. Kansalaisopistojen liiton ja Suomen lastenkulttuurikeskusten liiton kanssa ja on edustettuna Nuori Kulttuuri neuvottelukunnassa, FRAME-säätiön valtuuskunnassa sekä Kulturum - forum för konstundervisning hankkeen ohjausryhmässä.

LUKUKAUSIMAKSUTUKI UKRAINASTA PAENNEILLE

Taiteen perusopetusliitto osallistui Ukrainasta sotaa paenneiden lasten ja nuorten auttamiseen käynnistämällä hankkeen lukukausimaksutuen tarjoamiseksi kevätlukukaudelle 2023. Lukukausimaksutuki tarjosi väylän päästä mukaan taiteen perusopetukseen tilanteessa, jossa uuden arjen rakentaminen on vielä kesken.

Tuen avulla mahdollistettiin sekä taiteen alaa aiemmin harrastaneille että ilman taideharrastusta oleville sotaa paenneille lapsille ja nuorille osallistuminen taiteen perusopetukseen. Taide- ja kulttuuriharrastuksilla on tutkitusti hyvinvointia edistäviä vaikutuksia, ja harrastuksen parissa tapaa saman kiinnostuksen kohteen jakavia muita lapsia ja nuoria.

Kevätlukukauden jälkeen hanketta päätettiin jatkaa vielä syyslukukaudelle 2023. Koska rahoitusta oli jäljellä vähemmän, kohdennettiin syksyn tuki jo aiemmin mukana olleille ja onnistuneesta toteutuksesta raportoineille oppilaitoksille.

Kevätlukukaudella hankkeen onnistuneesta toteutuksesta raportoi 54 oppilaitosta eri puolilta maata, joista 39 jatkoi hankkeen parissa myös syyslukukaudella 2023. Kevätlukukaudella opetukseen osallistui tuen avulla 147 oppilasta, syksyllä tuettuja oppilaspaikkoja oli 72. Iso osa syyslukukaudella tuetuista oppilaista oli aloittanut oppilaitoksessaan tuen turvin jo keväällä 2023.

Osassa oppilaitoksia kannatusyhdistysten tai muiden yhteisöjen tuki mahdollisti myös niiden Ukrainassa käytävää sotaa paenneiden oppilaiden osallistumisen, joiden tukemiseen TPO-liiton kautta saatu tuki ei riittänyt.

Hanke toteutui Suomen Kulttuurirahaston myöntämällä 50 000 euron rahoituksella.

TALOUS

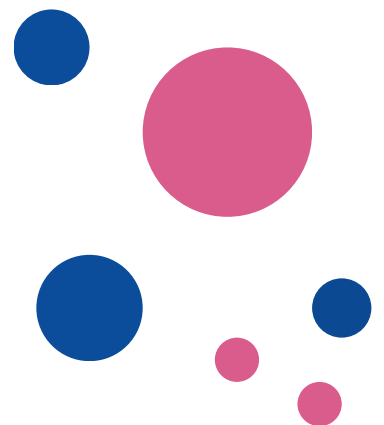
TPO-liiton rahoituspohjan vahvistamista valmisteltiin keväästä 2022 alkaen ja malli toteutettiin vuoden 2023 vuosikokouksen päätöksellä. Ehdotuksen mallista valmisteli jäsenjärjestöjen puheenjohtajista koottu pienryhmä, ja kunkin liiton hallitus hyväksyi mallin ennen sen viemistä vuosikokoukselle.

Taloudellisten toimintaedellytysten varmistamiseksi toteutettu uudistus oli merkittävä. Sen myötä valtionosuuden piirissä olevat jäsenjärjestöjen jäsenoppilaitokset osallistuvat TPO-liiton edunvalvonnan ja vaikuttamistyön kustannuksiin. Toimenpiteellä varauduttiin myös mahdollisiin tuleviin valtionavustusten leikkauksiin. Säästötoimenpiteenä luovuttiin vuoden alusta alkaen toiminnanjohtajan työpisteestä Sandelsinkadulla.

Tilikauden ylijäämä on 10 479,73 euroa. Tulosta nostavat vuoden puolivälissä toteutettu uudistus, joka vastasi euromääräisesti koko vuotta koskevaa laskelmaa. Liiton toiminnanjohtajan, ja ainoan työntekijän, tapaturmasta johtunut äkillinen pitkä poissaolo supisti vuoden toimintaa. Osa keväälle suunnitelluista ostopalveluiden avulla toteutettavista toimista päätettiin siirtää seuraavalle toimintavuodelle.

Liitolla oli palkattuna kokopäiväinen toiminnanjohtaja. Taloushallinto hankittiin ostopalveluna.

TPO-liiton talous nojaa ministeriön myöntämään harkinnanvaraiseen toiminta-avustukseen.

HALLITUS

PUHEENJOHTAJA

Taideyliopiston rehtori Kaarlo Hildén

VARAPUHEENJOHTAJA

Kuvataidekoulujen liiton puheenjohtaja Johanna Kivioja

JÄSENET

Kansanedustaja Anders Adlercreutz

Ohjelmajohtaja Samu Forsblom

Hankejohtaja Kaarina Gould

Suomen tanssioppilaitosten liiton puheenjohtaja Mia Lappalainen

Esittävien taiteiden oppilaitosten liiton puheenjohtaja Terhi Perälä

Hallituksen sihteerinä toimi liiton toiminnanjohtaja Viivi Seirala.

Hallitus kokoontui vuoden aikana neljä kertaa.

JÄSENET

Liitolla on kuusi yhteisöjäsentä:

Esittävien taiteiden oppilaitosten liitto ETOL ry

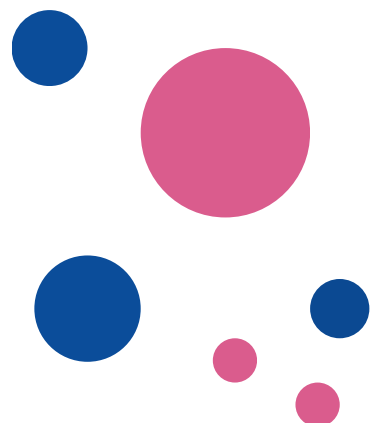
Käsi- ja taideteollisuusliitto Taito ry

Kuvataidekoulujen liitto ry

Suomen musiikkioppilaitosten liitto ry

Suomen sanataideopetuksen seura ry

Suomen tanssioppilaitosten liitto STOPP ry

Taiteen perusopetusliitto TPO ry

www.artsedu.fi info@artsedu.fi

X & FB @TPOliitto